

AGRI3 aanvullende achtergrondinformatie

Doel. Ontwikkeling van businessmodellen die bijdragen aan bosbescherming, duurzame landbouw en betere levensomstandigheden van boeren d. m.v. de mobilisatie van tenminste 1 miljard (USD).

Aanpak landdegradatie en ontbossing. Het land van veel boeren in ontwikkelingslanden is uitgeput. Herstel ervan is vaak niet haalbaar, doordat banken niet de daarvoor benodigde langetermijnenleningen (met een looptijd van meer dan 7 jaar) verstrekken, vanwege de hoge (gepercipieerde) risico's. Er rest de boeren dan nog slechts de ontginning van nieuw land met ontbossing en verlies van biodiversiteit als gevolg.

Mobilisatie private klimaatfinanciering. De oplossing ligt in verkleining van het kredietrisico zodat de financiering van duurzaam landgebruik op termijn gemeengoed wordt, d.m.v. de inzet van publieke middelen. Naar verwachting zal de Nederlandse subsidie – USD 40 miljoen - publieke en private middelen mobiliseren ter waarde van USD 260 miljoen op fondsniveau en vervolgens tenminste USD 700 miljoen op projectniveau (commerciële bankleningen). In totaal tenminste USD 1 miljard.

Werking & strategie. Het AGRI3 Fonds bestaat uit een Finance Facility en een Technical Assistance Facility. De Finance Facility zal – parallel aan commerciële leningen van banken - garanties verstrekken om het risico van investeringen in duurzame landbouw en bosbescherming te mitigeren (mits additionaliteit gewaarborgd is). De garanties die door het AGRI3 Fonds worden verstrekt richten zich vooral op grotere boeren en corporaties van kleine boeren. Vanwege de unieke participatie van commerciële banken in het fonds – tot op heden alleen Rabobank, maar het fonds kent een open architectuur en zal zich inspannen om andere banken aan te trekken – is er een grote pijplijn van potentiele investeringen beschikbaar. Investeringen zullen zich concentreren op maar zijn niet gelimiteerd tot landbouwketens zoals, soja, suikerriet, rijst, katoen en zuivel. De landen waar de eerste deals gesloten worden zijn naar verwachting Brazilië en Indonesië, hoewel er al een bredere pijplijn beschikbaar is van deals, waaronder in lagere-inkomenslanden en in Afrika.

De Technische Assistentie Faciliteit wordt ingezet ter ondersteuning van de door het fonds verstrekte garanties, met als doel de maatschappelijke impact en de beoogde impact te vergroten. Voorbeelden hiervan zijn capaciteitsopbouw, trainingen en advies aan boeren wat betreft het formuleren van business cases of het integreren van duurzame landbouwmethoden.

Nederlandse bijdrage. De Nederlandse bijdrage van USD 40 miljoen bestaat uit een USD 35 miljoen terugbetaalbare subsidie bestemd voor de Finance Facility en een USD 5 miljoen subsidie voor de Technische Assistentie Faciliteit. De Finance Facility wordt verder aangevuld met tenminste USD 40 miljoen van Rabobank en andere publieke en private investeerders. De Technische Assistentie Faciliteit zal naar verwachting worden aangevuld door andere publieke donoren.

Resultaten. De verwachting is dat de totale financiering in vijf jaar 1 miljard dollar zal bereiken, waarmee de volgende resultaten worden behaald: 700.000 ha land onder duurzaam agrarisch beheer, 41.000 ha bos onder duurzaam beheer, verbeterde levensomstandigheden voor 65.000 mensen (40% vrouwen) en 300.000 mensen opgeleid.

Algemeen

Nieuwjaarsartikel SG EZK

- SG EZK publiceert jaarlijks in het eerste nummer van economen vakblad ESB zijn nieuwjaarsartikel. Dit betreft een langlopende traditie. SG EZK brengt het artikel uit op persoonlijke titel en zonder aanwijzing van de betreffende bewindspersonen.
- Het nieuwjaarsartikel biedt een blik op de economische toekomst van Nederland. Wat staat Nederland te wachten en welke handelingsperspectieven voor het beleid zijn er?

Meer Europese ambitie

- SG EZK stelt vast dat technologische ontwikkelingen in China en de VS harder gaan dan in Europa.
- En dat tegelijkertijd het vermogen om bedrijven te beladen onder druk staat.
- Volgens zijn analyse spelen nieuwe data-gedreven sleuteltechnologieën een cruciale rol bij beide fenomenen.
- De oplossing die SG EZK voorstelt is om tot meer Europese samenwerking te komen als het gaat om sleuteltechnologieën en belasting van multinationals. Daarbij is het belangrijk dat er niet alleen aan defensief beleid wordt gedacht maar dat een assertieve overheid ook offensief beleid maakt, zoals het versterken van de Europese concurrentiekracht.

Data en Fiscaliteit

Ontwikkeling nieuwe technologieën

- Europa is geen koploper bij de ontwikkeling van hoogwaardige technologieën. Dit is zorgwekkend omdat bij deze data-gedreven technologieën sprake is van een *winner-takes-all* dynamiek. Het gaat om technologieën zoals kunstmatige intelligentie, machine-leren en digitale platforms. Wie als eerste dominant wordt op deze technologieën kan door netwerk-effecten makkelijk gerelateerde diensten en toepassingen ontwikkelen.
- Daarnaast is er een nieuwe geopolitieke realiteit ontstaan waarin landen er niet voor terug deinzen om hun markten af te sluiten. Innovatie wordt steeds meer een (geopolitiek) wapen in de strijd om (technologische) werelddominantie. Landen zetten in toenemende mate de hierboven genoemde technologieën in voor geopolitieke doeleinden. SG EZK noemt als voorbeelden het made in china 2025 programma en het America First beleid.

Dreigingen voor het publiek belang

- Behalve dat Europa economische kansen mist als het achter blijft lopen ontstaat ook het risico op eenzijdige strategische afhankelijkheden. Wanneer cruciale technologie niet binnen Europa ontwikkeld wordt zal het zich naar de standaarden van anderen moeten schikken. Dit brengt veiligheidsdreigingen met zich mee en beknot de Europese concurrentiekracht.
- Naast dreigingen van statelijke actoren staat de borging van publieke belangen onder druk door de toenemende invloed van platforms en tech-conglomeraten. Bijvoorbeeld als het gaat om marktmacht, dataveiligheid en de verspreiding van desinformatie.

Mobiele belastinggrondslag

- Digitalisering is ook een drijfveer van de fiscale *race-to-the-bottom*. Het vermogen van overheden om bedrijven te beladen staat onder druk. Ondernemingen waren doorgaans fysiek of juridisch aanwezig in een land. Door het grensoverschrijdende karakter van digitale platforms liggen de locaties waar waarde gecreëerd wordt en winst belast wordt vaak ver uit elkaar.
- Daarnaast ontwikkelen landen als Italië en Frankrijk op dit moment specifieke heffingen gericht op de digitale economie. Dit zorgt voor meer Europese versnippering. Een initiatief om versnippering te voorkomen en de *race-to-the-bottom* te keren komt van de OESO. De OESO onderzoekt o.a. of een internationaal minimumniveau aan winstbelasting kan worden ingevoerd in haar BEPS 2.0 programma.

Rol Europa

Kracht van de EU schuilt in grootte

- SG EZK roept op tot meer Europese coördinatie van het innovatiebeleid en het belastingbeleid. De kracht van de EU zit volgens hem in de regelmacht van de EU en de grootte van de interne markt. Met 450 mln. consumenten is de EU één van de grootste consumentenmarkten in de wereld.
- Door deze grootte is de EU in staat regels en wetgeving op te stellen die ook buiten de EU worden overgenomen. SG EZK noemt als goed voorbeeld hiervan de AVG. Alle digitale platforms hebben hier hun privacy beleid op aangepast en dit vaak ook overgenomen voor gebruikers buiten de EU.

- Coördinatie van innovatiebeleid levert daarnaast de noodzakelijke schaalvoordelen op die nodig zijn om sleuteltechnologieën te ontwikkelen en gebruik te maken van de *winner-take-all* dynamiek, voorkomt fragmentatie van beleid tussen de EU lidstaten en vergroot de synergie: De slagkracht van het gecombineerd R&D budget van de EU lidstaten is groter dan de som van alle individuele budgetten.

Breken met reflexen

- Om tot coördinatie te komen is het volgens SG EZK belangrijk dat het Kabinet breekt met drie gekoesterde reflexen. De eerste reflex is dat de zorg op het verlies van nationale beleidsvrijheid overheerst wanneer het op Europees gecoördineerd beleid aankomt. Vaak onderschrijven veel lidstaten inclusief Nederland de noodzaak tot Europese samenwerking. Als het echter op concrete maatregelen aankomt is er door deze reflex geen draagvlak meer.
- De tweede reflex is de focus op nationale baten op de korte termijn. Europees beleid en Europese investeringen zijn moeilijk te realiseren vanwege de zorg dat de baten wel voldoende in Nederland terecht komen. De zorg over de omvang van de EU-begroting lijkt groter dan de zorgen over het toekomstige verdienvermogen van de EU.
- De derde reflex is de angst om fouten te maken. Men moet ervoor waken dat voorzorgsmaatregelen en voorbehouden niet in de weg staan van innovatie. SG EZK erkent dat vragen over ethiek en privacy belangrijk zijn. Hij stelt hier tegenover dat het uit voorzorg reguleren van opkomende technologieën ertoe kan leiden dat ook technologieën in de knop gebroken kunnen worden waar deze vragen geen rol spelen.

Raakvlakken BHOS-beleid

Analyse en handelingsperspectieven SG EZK kunnen onderschreven worden:

- Geopolitieke en technologische ontwikkelingen stellen de EU voor grote uitdagingen.
- Als de EU internationaal wil blijven concurreren en meedoen op het wereldtoneel dan is coördinatie van beleid en gezamenlijke standpuntbepaling essentieel;
- o.a. op het terrein van innovatie en belastingen zoals SG EZK stelt, maar bijvoorbeeld ook ten aanzien van 5G en andere vraagstukken rondom Economische Veiligheid;
- en versnippering van beleid moet voorkomen worden.
- Artikel sluit eveneens goed aan op het paper EU-concurrentiekracht dat namens EZK en BHOS in mei aan de kamer is gestuurd.

Deelname R aan event The Return of Arab Unrest

23 januari 2020

Aanwezigen:

U neemt deel aan een panel met de volgende personen:

- Gebran Bassil, Minister of Foreign Affairs and Emigrants of Lebanon
- Rached Ghannouchi, Speaker of the Assembly of the Representatives of the People of Tunisia
- Hussain Sajwani, Chairman, Damac Properties, United Arab Emirates

Moderator:

- Hadley Gamble, Reporter and Anchor, CNBC, United Kingdom

Opzet

Taal: Engels/Arabisch met gelijktijdige vertaling

Tijd/duur gesprek: 13.00 – 13.45

Locatie: Congress Centre, Aspen 1

Sessie: pers toegestaan en er is een livestream

Nadere Beschrijving Event

U maakt deel uit van een panel met bovengenoemde sprekers. De vraag die centraal staat is 'hoe het nieuwe politieke ontwaken in de regio vertaald kan worden naar een praktische routekaart voor positieve verandering?'

De tijdsplanning voor het format is als volgt:

1. De moderator introduceert het panel en het onderwerp (**5 minuten**)
2. Een discussie waarin de volgende (voorbeeld)vragen centraal staan (**30-35 min.**):
 - How can governments in the region translate this new awakening of protests into progress for their countries and the region?
 - The younger generation in the region have dim prospects and little confidence in governments to improve things, what role can business play in reforms and easing domestic tensions?
 - The Middle East is a region about 400 million people call home and it is right on the doorstep of Europe - what will Europe's role be going forward in fostering peace in the region and supporting just transitions?
 - Similarities can be drawn with the 2011 Arab Spring protests, whose basis were

grievances and demands for basic rights, what kind of roadmap can governments, business and other actors devise to avoid pitfalls from the past?

3. Conclusie (10-15 min.) Vragen:

- What is the one change or commitment you would make, in your organization or personally, going forward?
- What single piece advice would you offer the next generation based on this discussion today?
- One year from today, what is the change you would like to see happen?

4. Wrap-up door moderator (laatste 2 minuten)

U wordt verzocht 20 minuten voor aanvang aanwezig te zijn voor een briefing met de moderator en de overige panelleden.

Doelstellingen/deliverables

- U draagt bij aan de vrije uitwisseling van ideeën over de huidige onrust in de Arabische wereld en een routekaart voor positieve verandering.
- U brengt de speerpunten van het NL beleid in de discussie: uw preventie-agenda. In het bijzonder de rol van jongeren (uw Jeugdstrategie) en vrouwen, het vluchtelingenvraagstuk en MHPSS.

Spreekpunten

[**Question 1:** How can governments in the region translate this new awakening of protests into progress for their countries and the region?]

- There is no magic wand: Conflict resolution, governance and rule of law, including power sharing and wealth sharing mechanisms (instead of wealth and power concentration), will be required, but the road to get there will need to be found locally.
- Renewed social contract: Popular uprisings reject or distrust current systems. Need for inclusive politics and systemic changes - taking youth and role of women serious (Optioneel: NL launching its Youth Strategy).
- Prevent a ‘lost generation’: Invest in human capital, in education/skills/jobs but also in Mental Health and Psychosocial Support (Optional: NL hosted a major international conference on MHPSS in 2019).
- Respect needs of refugees and host communities: the refugee crisis requires sustained support through combined humanitarian aid and investments in development (Optional: NL invests 500 mln EUR via PROSPECTS in eight countries).

5.2 Eventfiche The Return of Arab Unrest

[**Question 2:** The younger generation in the region have dim prospects and little confidence in governments to improve things, what role can business play in reforms and easing domestic tensions?]

- Addressing youth unemployment and economic instability key to ease social unrest.
- Governments can't do alone. Businesses are key partner.
- Requires public-private cooperation and joint investments in better vocational training, more internships and enhanced learning on the job.
- But also international partnerships between businesses, governments and knowledge institutions to spearhead innovations in water, energy and food; economic sectors that are under increased pressure in Middle East and North Africa.
- Reaching SDGs is shared responsibility of public actors AND businesses.

[**Question 3:** The Middle East is a region about 400 million people call home and it is right on the doorstep of Europe - what will Europe's role be going forward in fostering peace in the region and supporting just transitions?]

- Using soft-power and supporting more accountable power-structures in the region. Both by giving diplomatic support to peace processes and speaking out against abuses of power.
- Take responsibility in helping people in conflict affected areas and the settlement of refugees.

[**Questions 4:** Similarities can be draw with the 2011 Arab Spring protests, whose basis were grievances and demands for basic rights, what kind of roadmap can governments, business and other actors devise to avoid pitfalls from the past?]

- Protests in Algeria, Sudan, Lebanon and Iraq are showing that popular uprising against governments are still very much energised by people having lost their confidence in the ruling class. 'Cosmetic changes' are no longer accepted. Need for viable long-term roadmap.
- The Refugee crisis has entered a new phase, since host countries are putting increasing pressure on the issue of return even though the conditions for a safe return are far from being met. Should not give up protection, and returns should be voluntary.

Concluding questions (partially dependent on content discussion)

[**Question 1:** What is the one change or commitment you would make, in your organization or personally, going forward?]

- Keep pushing for a broad development agenda, based on the SDG's, in which social, economic and environmental issues are covered.
- Stay committed to an inclusive development agenda in which basic rights are granted to marginalized groups in society, including women, minorities, refugees and young people.

[**Question 2:** What single piece advice would you offer the next generation based on this discussion today?]

- Only by bridging various sources of inequality (gender, ethnicity, social class) and working together will the region be able to develop and create opportunities for the future.
- Don't give up hope for improvements and demands for participation and meaningful change.

[**Question 3:** One year from today, what is the change you would like to see happen?]

- An end to unrest through meaningful changes and a viable roadmap of reforms for the future.
- A younger generation that is empowered to demand a better future in which they are enabled to thrive.

Achtergrond

[‘Unrest is caused by failure to learn and facilitate aspirations young people’]

- Jongeren weinig perspectief, frustratie over gebrek aan hervormingen, ineffectieve overheid (gebrekkige publieke voorzieningen) en weinig baankansen.
- Huidige protesten laten zien dat regimes weinig geleerd hebben van Arabische Lente (Joost Hiltermann, International Crisis Group).
- Corruptie en economie voor jongeren belangrijkere thema's dan democratie (WEF/Chatham House).
- Mensen zijn betere opgeleid, maar hebben minder kansen dan voorheen.
- BZ jeugdstrategie, sterker inzetten op jongeren.

[‘Need systemic changes, quality public services, end corruption’]

- Cosmetische veranderingen aan regime niet meer voldoende; demonstranten weten dat verandering in leiders geen systeemverandering is en protesteren daarom vaak door na aankondiging maatregelen. Protesten zijn ‘ongebruikelijk lang’.
- Korte-termijn denken geen oplossing voor structurele problemen, groot risico (Hiltermann, ICG).
- Mensen in de regio zijn de angst voor hun overheid kwijt en eisen hervormingen (Mama Yahya, Foreign Affairs).

[‘Sustainable economic growth needs representative and inclusive politics’]

- Politieke polarisatie, vaak sektarische achtergrond, verlamt overheden en schaadt economie (ICG; Carnegie) - vraag naar inclusieve politiek die publiek in zijn geheel dient.
- Liberalisering economie niet gepaard gegaan met liberalisering politiek; ongelijke groei,

5.2 Eventfiche The Return of Arab Unrest

minder overheidsbanen, elites profiteerden (Yahya, Foreign Affairs).

- Minder afhankelijk olie; hervorming economie afhankelijk van politieke hervormingen (WEF/IISS).
- Waar staten niet functioneren, zullen anderen (milities, corrupte netwerken) zich organiseren (WEF/IISS).

[Protesten in Algerije]

- De Hirak is de Algerijnse protestbeweging die begon op 22 februari 2019, toen miljoenen Algerijnen de straat op gingen om te protesteren tegen de aankondiging dat toenmalig president Abdelaziz Bouteflika zich voor een vijfde termijn wilde kandideren.
- 12 december Abdelmadjid Tebboune verkozen; Hirak en andere groepen boycotten de verkiezingen en weigerden steun uit te spreken voor kandidaten.
- Protesten blijven aanhouden, ook na vertrek enkele kopstukken - mensen willen systeemverandering, niet alleen andere gezichten.
- Demonstranten trekken parallel met strijd voor onafhankelijkheid.

[Protesten in Irak]

- Tegen het systeem en buitenlandse inmenging, met name Iran, maar ook de VS.
- Veel geweld en escalatie, rond de 500 demonstranten gedood.
- Protestantenden houden Tahrirplein bezet, teruggedrongen uit andere delen Bagdad. Veel geweldadige protesten vinden echter plaats buiten Bagdad, in de sjiiitische zuidelijke provincies.
- Ondanks hun grote verschillend, hebben Iraakse politici de gelederen gesloten om het systeem te redden (Renad Mansour, Foreign Affairs)

[Protesten in Libanon]

- Samenvallen onhoudbare staatsschuld, bankencrisis, economische crisis, vluchtingencrisis, politieke crisis creëren onhoudbare situatie (Carnegie).
- Ook hier houden protesten aan na enkele concessies van het regime, tot nu toe weinig geweld en voornamelijk vreedzaam. Protesten hebben een nationale, geen sektarische, insteek.
- International Crisis Group (online artikel 21-10-19) ‘Lebanon’s Revolt’: “*Lebanese have suffered for years from failing public services and state negligence, most visibly dismal electricity supply, massive pollution and the breakdown of garbage disposal, all apparently connected to deeply engrained clientelism and graft. Political polarisation has compounded the problem by repeatedly paralysing government institutions. The cost of living has ballooned, salaries have stagnated and unemployment rates have risen, prompting a significant proportion of the country’s well-educated youth to emigrate.*”

Publicaties:

WEF (online artikel met Chatham House; 19-11-19) ‘5 key lessons from the Arab uprisings’

1. Protesters know “Toppling the head of a regime does not mean that the political regime has fallen” and keep protesting
2. Protestors know resorting to violence ends hope for democratic change
3. Once the old regime has fallen, the transition period must be a collective decision-making process in which the opposition has, at least, veto power.
4. Political transitions should achieve agreement on the rules of the game before proceeding to elections

5.2 Eventfiche The Return of Arab Unrest

5. The call for change in the region goes beyond electoral democracy and extends to deep socioeconomic reforms

WEF (online article with IISS; 27-11-19) ‘How the Middle East is moving from regime change to state change’

- **The Gulf:** “*The creation of equitable political structures that support and enhance economic reforms will become more pressing as the reforms take hold and change the economic life of citizens.*”
- **Lebanon and Iraq:** “*Representation, accountability and transparency are the basic and common demands from populations frustrated by the cumulative failures of the various forms of government that have evolved over the past decades*”
- “*It is axiomatic that where states fail to provide, others will organise. The proliferation of militias with a social role is testament to local resourcefulness, but also desperation in the absence of a competent local or national authority. It also represents an opportunity for criminality and violence, as well as opportunistic patrons such as Iran*”

Arab Human Development report – Leaving no one behind, towards inclusive citizenship in Arab countries (UNDP, 2019)

- “*If the ongoing conflicts are not resolved and demographic projections of faster population growth in crisis countries are realized, 40 percent of the people in Arab countries will live in crisis and conflict in 2030, when the SDGs should be achieved*” (p.2)
- “*The combination of sluggish economic growth and structural reforms profoundly undermined the foundation of the social contract, as political and economic institutions struggled to meet the demands of a growing and increasingly young population. Over time, unemployment, especially among young people—combined with perceptions of widespread corruption, little accountability and ineffective mechanisms to channel and respond to citizen interests needs and expectations—deprived the social contract of the means to achieve social and redistributive justice*” (p.12)
- “*The greatest measurable disparities are economic: globally women’s income is 57 percent of men’s, but Arab women’s income is only 21 percent of Arab men’s*” (p.17)
- “*Progress in women’s rights and gender equality across the region requires a reconfigured social contract and greater individual and group-based citizenship rights*” (p.18)
- “*As much as inequality and exclusion may have been the underlying causes of fragility and conflict across the region after 2011, they have also been the consequence of previous fragility, including violent civil wars and other forms of conflicts over the past 30–40 years. If we do not learn from past failures, policies decided today will probably generate similar unsustainable outcomes tomorrow*” (p.26)
- “*As the 2016 Arab Human Development Report noted, “civic engagement in politics had been expanding in the run-up to the uprisings, and youth took a leading role in this development*” (p.30)

5.2 Eventfiche The Return of Arab Unrest

Deelname R aan event The Return of Arab Unrest

23 januari 2020 13:00 – 13:45, Congress Centre, Aspen

Aanwezigen:

U neemt deel aan een panel met de volgende personen:

- Gebran Bassil, Minister of Foreign Affairs and Emigrants of Lebanon
- Rached Ghannouchi, Speaker of the Assembly of the Representatives of the People of Tunisia
- Hussain Sajwani, Chairman, Damac Properties, United Arab Emirates

Moderator:

- Hadley Gamble, Reporter and Anchor, CNBC, United Kingdom

Opzet

Taal: Engels/Arabisch met gelijktijdige vertaling

Tijd/duur gesprek: 13.00 – 13.45

Locatie: Congress Centre, Aspen 1

Sessie: pers toegestaan en er is een livestream

Nadere Beschrijving Event

U maakt deel uit van een panel met bovengenoemde sprekers. De vraag die centraal staat is 'hoe het nieuwe politieke ontwaken in de regio vertaald kan worden naar een praktische routekaart voor positieve verandering?'

De tijdsplanning voor het format is als volgt:

1. De moderator introduceert het panel en het onderwerp (**5 minuten**)
2. Een discussie waarin de volgende (voorbeeld)vragen centraal staan (**30-35 min.**):
 - How can governments in the region translate this new awakening of protests into progress for their countries and the region?
 - The younger generation in the region have dim prospects and little confidence in governments to improve things, what role can business play in reforms and easing domestic tensions?
 - The Middle East is a region about 400 million people call home and it is right on the doorstep of Europe - what will Europe's role be going forward in fostering peace in the region and supporting just transitions?
 - Similarities can be drawn with the 2011 Arab Spring protests, whose basis were

grievances and demands for basic rights, what kind of roadmap can governments, business and other actors devise to avoid pitfalls from the past?

3. Conclusie (10-15 min.) Vragen:

- What is the one change or commitment you would make, in your organization or personally, going forward?
- What single piece advice would you offer the next generation based on this discussion today?
- One year from today, what is the change you would like to see happen?

4. Wrap-up door moderator (laatste 2 minuten)

U wordt verzocht 20 minuten voor aanvang aanwezig te zijn voor een briefing met de moderator en de overige panelleden.

Doelstellingen/deliverables

- U draagt bij aan de vrije uitwisseling van ideeën over de huidige onrust in de Arabische wereld en een routekaart voor positieve verandering.
- U brengt de speerpunten van het NL beleid in de discussie: uw preventie-agenda, met in het bijzonder de rol van jongeren (uw Jeugdstrategie) en vrouwen, het vluchtelingenvraagstuk en MHPSS.

Spreekpunten

[**Question 1:** How can governments in the region translate this new awakening of protests into progress for their countries and the region?]

- There is no magic wand: Conflict resolution, governance and rule of law, including power sharing and wealth sharing mechanisms (instead of wealth and power concentration), will be required, but the road to get there will need to be found locally.
- Renewed social contract: Popular uprisings reject or distrust current systems. Need for inclusive politics and systemic changes - taking youth and role of women serious (Optioneel: NL launching its Youth Strategy).
- Prevent a ‘lost generation’: Invest in human capital, in education/skills/jobs but also in Mental Health and Psychosocial Support (Optional: NL hosted a major international conference on MHPSS in 2019).
- Respect needs of refugees and host communities: the refugee crisis requires sustained support through combined humanitarian aid and investments in development (Optional: NL invests 500 mln EUR via PROSPECTS in eight countries).

5.2 Eventfiche The Return of Arab Unrest

[**Question 2:** The younger generation in the region have dim prospects and little confidence in governments to improve things, what role can business play in reforms and easing domestic tensions?]

- **Financial Times** estimates that since October 160.000 jobs lost due to protests and economic downturn in Lebanon.
- Addressing youth unemployment and economic instability key to ease social unrest.
- Governments can't do alone. Businesses are key partner.
- Requires public-private cooperation and joint investments in better vocational training, more internships and enhanced learning on the job.
- But also international partnerships between businesses, governments and knowledge institutions to spearhead innovations in water, energy and food; economic sectors that are under increased pressure in Middle East and North Africa.
- Reaching SDGs is shared responsibility of public actors AND businesses.

[**Question 3:** The Middle East is a region about 400 million people call home and it is right on the doorstep of Europe - what will Europe's role be going forward in fostering peace in the region and supporting just transitions?]

- Using soft-power and supporting more accountable power-structures in the region. Both by giving diplomatic support to peace processes and speaking out against abuses of power.
- Take responsibility in helping people in conflict affected areas and the settlement of refugees.
- **International Crisis Group** (Hiltermann – zie achtergrond voor meer info): Europe could match its economic weight, role in providing humanitarian aid and track record in mediation (JCPOA, Israel/Palestinians) with an increased political role, preventing responses to the crisis are overly militarized.

[**Questions 4:** Similarities can be draw with the 2011 Arab Spring protests, whose basis were grievances and demands for basic rights, what kind of roadmap can governments, business and other actors devise to avoid pitfalls from the past?]

- **Carnegie** (Marwan Muashar – zie achtergrond voor meer info): "First, the primary characteristic common to all these protests is the trust gap...But in this wave, the lack of trust in all political leaders has reached the point of no return. People across the Arab

5.2 Eventfiche The Return of Arab Unrest

world see that neither their governments nor their opposition forces have delivered on promised political and economic reforms” – Restoring trust is crucial.

- **Carnegie:** “[protesters] have insisted on systemic change while rejecting bids by regimes to end the protests through promises of elections, cosmetic reforms, or the mere discarding of a leader” - ‘Cosmetic changes’ are no longer accepted. Need for viable long-term roadmap.
- The Refugee crisis has entered a new phase, since host countries are putting increasing pressure on the issue of return even though the conditions for a safe return are far from being met. Should not give up protection, and returns should be voluntary.

[Concluding questions (partially dependent on content discussion)]

Question 1: What is the one change or commitment you would make, in your organization or personally, going forward?]

- Keep pushing for a broad development agenda, based on the SDGs, in which social, economic and environmental issues are covered.
- Stay committed to an inclusive development agenda in which basic rights are granted to marginalized groups in society, including women, minorities, refugees and young people.

Question 2: What single piece advice would you offer the next generation based on this discussion today?]

- Only by bridging various sources of inequality (gender, ethnicity, social class) and working together will the region be able to develop and create opportunities for the future.
- Don’t give up hope for improvements and demands for participation and meaningful change.

Question 3: One year from today, what is the change you would like to see happen?]

- An end to unrest through meaningful changes and a viable roadmap of reforms for the future.
- A younger generation that is empowered to demand a better future in which they are enable to thrive.

Achtergrond

- Uw mede-panelist **Rached Ghannouchi** is de leider van de islamistische politieke beweging in Tunesië: Ennahdha.
- Ennahdha is sinds 2011 een geaccepteerde politieke beweging, maar heeft altijd een laag profiel gehouden. Daardoor zijn zij –in tegenstelling tot de Egyptische moslimbroederschap- nog steeds onderdeel van het politieke systeem.
- Sinds afgelopen verkiezingen (oktober 2019) is er nog geen regering gevormd. Wel heeft Ghannouchi een prominente positie verworven: voorzitter parlement. Voor Ennahdha dus een trendbreuk.
- Ghannouchi zelf ligt in Tunesië onder vuur omdat hij recent een ontmoeting heeft gehad met Erdogan, naar eigen zeggen een privé-ontmoeting.
- Nederland voert in Tunesië een programma uit op werkgelegenheid, rechtstaat, migratie en veiligheid.

[‘Unrest is caused by failure to learn and facilitate aspirations young people’]

- Jongeren weinig perspectief, frustratie over gebrek aan hervormingen, ineffectieve overheid (gebrekkige publieke voorzieningen) en weinig baankansen.
- Huidige protesten laten zien dat regimes weinig geleerd hebben van Arabische Lente (Joost Hiltermann, International Crisis Group).
- Corruptie en economie voor jongeren belangrijkere thema’s dan democratie (WEF/Chatham House).
- Mensen zijn betere opgeleid, maar hebben minder kansen dan voorheen.
- BZ jeugdstrategie, sterker inzetten op jongeren.

[‘Need systemic changes, quality public services, end corruption’]

- Cosmetische veranderingen aan regime niet meer voldoende; demonstranten weten dat verandering in leiders geen systeemverandering is en protesteren daarom vaak door na aankondiging maatregelen. Protesten zijn ‘ongebruikelijk lang’.
- Korte-termijn denken geen oplossing voor structurele problemen, groot risico (Hiltermann, ICG).
- Mensen in de regio zijn de angst voor hun overheid kwijt en eisen hervormingen (Mama Yahya, Foreign Affairs).

[‘Sustainable economic growth needs representative and inclusive politics’]

- Politieke polarisatie, vaak sektarische achtergrond, verlamt overheden en schaadt economie (ICG; Carnegie) - vraag naar inclusieve politiek die publiek in zijn geheel dient.
- Liberalisering economie niet gepaard gegaan met liberalisering politiek; ongelijke groei, minder overheidsbanen, elites profiteerden (Yahya, Foreign Affairs).
- Minder afhankelijk olie; hervorming economie afhankelijk van politieke hervormingen (WEF/IISS).
- Waar staten niet functioneren, zullen anderen (milities, corrupte netwerken) zich organiseren (WEF/IISS).

[Protesten in Algerije]

- De Hirak is de Algerijnse protestbeweging die begon op 22 februari 2019, toen miljoenen Algerijnen de straat op gingen om te protesteren tegen de aankondiging dat toenmalig president Abdelaziz Bouteflika zich voor een vijfde termijn wilde kandideren.
- 12 december Abdelmadjid Tebboune verkozen; Hirak en andere groepen boycotten de

verkiezingen en weigerden steun uit te spreken voor kandidaten.

- Proosten blijven aanhouden, ook na vertrek enkele kopstukken - mensen willen systeemverandering, niet alleen andere gezichten.
- Demonstranten trekken parallel met strijd voor onafhankelijkheid.

[Protesten in Irak]

- Tegen het systeem en buitenlandse inmenging, met name Iran, maar ook de VS.
- Veel geweld en escalatie, rond de 500 demonstranten gedood.
- Protestant houden Tahrirplein bezet, terugdrongen uit andere delen Bagdad. Veel geweldadige protesten vinden echter plaats buiten Bagdad, in de sjiiatische zuidelijke provincies.
- Ondanks hun grote verschillend, hebben Iraakse politici de geleider gesloten om het systeem te reden (Renad Mansour, Foreign Affairs).

[Protesten in Libanon]

- Samenvallen onhoudbare staatsschuld, bankencrisis, economische crisis, vluchtelingencrisis, politieke crisis creëren onhoudbare situatie (Carnegie).
- Ook hier houden protesten aan na enkele concessies van het regime, tot nu toe weinig geweld en voornamelijk vreedzaam. Protesten hebben een nationale, geen sektarische, insteek.
- International Crisis Group (online artikel 21-10-19) ‘Lebanon’s Revolt’: “*Lebanese have suffered for years from failing public services and state negligence, most visibly dismal electricity supply, massive pollution and the breakdown of garbage disposal, all apparently connected to deeply engrained clientelism and graft. Political polarisation has compounded the problem by repeatedly paralysing government institutions. The cost of living has ballooned, salaries have stagnated and unemployment rates have risen, prompting a significant proportion of the country’s well-educated youth to emigrate.*”

Publicaties:

Carnegie, Marwan Muasher (online artikel) ‘Is this the Arab Spring 2.0?’

“*There were no political reforms to make systems more inclusive, and no economic reforms to address corruption, improve governance, and create jobs. The problems continued, and they have now led a wiser group of protesters back to the streets*”

1. Protestors have no more trust in politicians
2. Despite facing violence, the protestors have refused to use violence, maintaining internal and external support
3. “the protesters are rejecting sectarian divisions in politics that virtually guarantee antidemocratic rule”

“*The challenge in the Arab world today is that the old Arab order, based on oil-backed patronage and brute force, is over. But a new Arab order, based on good governance, merit, and productivity, is having trouble in its creation*”

Carnegie (online artikel) ‘Up without arms’

- “*the autocrats have learned as well. They understand that there will be little meaningful international response to their use of violence. They have become masters at social media manipulation—from surveillance to the unleashing of bot armies to divide challengers and reshape narratives to simply shutting down the internet as needed*”
- “*Regimes have learned they have good reason to believe that they can wait out mass protests. They have little to fear by way of international pressure, and know that*

5.2 Eventfiche The Return of Arab Unrest

militarization or escalation of the protests would play into their hands”

WEF (online article with Chatham House; 19-11-19) ‘5 key lessons from the Arab uprisings’

1. Protesters know “Toppling the head of a regime does not mean that the political regime has fallen” and keep protesting.
2. Protestors know resorting to violence ends hope for democratic change.
3. Once the old regime has fallen, the transition period must be a collective decision-making process in which the opposition has, at least, veto power.
4. Political transitions should achieve agreement on the rules of the game before proceeding to elections.
5. The call for change in the region goes beyond electoral democracy and extends to deep socioeconomic reforms.

WEF (online article with IISS; 27-11-19) ‘How the Middle East is moving from regime change to state change’

- **The Gulf:** “*The creation of equitable political structures that support and enhance economic reforms will become more pressing as the reforms take hold and change the economic life of citizens.”*
- **Lebanon and Iraq:** “*Representation, accountability and transparency are the basic and common demands from populations frustrated by the cumulative failures of the various forms of government that have evolved over the past decades”*
- “*It is axiomatic that where states fail to provide, others will organise. The proliferation of militias with a social role is testament to local resourcefulness, but also desperation in the absence of a competent local or national authority. It also represents an opportunity for criminality and violence, as well as opportunistic patrons such as Iran”*

Arab Human Development report – Leaving no one behind, towards inclusive citizenship in Arab countries (UNDP, 2019):

- “*If the ongoing conflicts are not resolved and demographic projections of faster population growth in crisis countries are realized, 40 percent of the people in Arab countries will live in crisis and conflict in 2030, when the SDGs should be achieved”* (p.2)
- “*The combination of sluggish economic growth and structural reforms profoundly undermined the foundation of the social contract, as political and economic institutions struggled to meet the demands of a growing and increasingly young population. Over time, unemployment, especially among young people—combined with perceptions of widespread corruption, little accountability and ineffective mechanisms to channel and respond to citizen interests needs and expectations—deprived the social contract of the means to achieve social and redistributive justice”* (p.12)
- “*The greatest measurable disparities are economic: globally women’s income is 57 percent of men’s, but Arab women’s income is only 21 percent of Arab men’s”* (p.17)
- “*Progress in women’s rights and gender equality across the region requires a reconfigured social contract and greater individual and group-based rights”* (p.18)
- “*As much as inequality and exclusion may have been the underlying causes of fragility and conflict across the region after 2011, they have also been the consequence of previous fragility, including violent civil wars and other forms of conflicts over the past 30–40 years. If we do not learn from past failures, policies decided today will probably generate similar unsustainable outcomes tomorrow”* (p.26)
- “*As the 2016 Arab Human Development Report noted, “civic engagement in politics had been expanding in the run-up to the uprisings, and youth took a leading role in this*

5.2 Eventfiche The Return of Arab Unrest

development" (p.30)

5.4. Eventfiche Stewardship Board Meeting Trade & Investment

**Deelname R aan Stewardship Board Meeting Trade and Investment,
donderdag 23 januari 14.30 - 16.00, Ameron Swiss Mountain Hotel, Symondpark 1**

Aanwezigen:

Moderator:

- Chad Bown, Senior Fellow, Peterson Institute for International Economics, USA

Discussion Leaders:

- Phil Hogan, Commissioner for Trade, European Commission
- Hiroshi Kajiyama, Minister of Economy, Trade and Industry of Japan
- Graciela Márquez Colín, Secretary of the Economy of Mexico
- Yoo Myung-hee, Minister of Trade of the Republic of Korea
- Robert E. Lighthizer, United States Trade Representative

Zijde NL

- Uzelf

Overige genodigden: zie lijst

Opzet

Taal: Engels

Tijd/duur gesprek: 90 minuten

Locatie: Ameron Swiss Mountain Hotel

Nadere beschrijving event:

Jaarlijks komen de stewards *International Trade and Investment* bijeen. U bent een *steward*. Vertegenwoordigers uit de publieke en private sector zullen tijdens de jaarvergadering discussiëren over de belangrijkste kwesties op het gebied van internationale handel en investeringen. Doel van de bijeenkomst is om richting te geven aan de prioriteiten van het *stewardship* voor 2020. U neemt deel aan de *break out sessies*.

Programma:

14:30 - 14:34 Opening door moderator Chad Brown

14:35 - 14:44 Eerste reactie uit publiek

14:45 - 15:09 Drie korte *break out* sessies op drie thema's met discussieleiders:

5.4. Eventfiche Stewardship Board Meeting Trade & Investment

- 1) Lange termijn visie voor verbeteren van handel en investeringssysteem
- 2) Hervormingen voor middellange termijn
- 3) Systeemstabiliteit

15:10 - 15:19 Korte terugkoppeling van de *break out* sessies

15:20 - 15:54 Plenaire discussie

15:55 - 16:00 *Wrap up* door moderator

Doelstellingen/deliverables

- Vaststellen van prioriteiten voor de *WEF Platform on Trade and Global Economic Dependence*.
- U kunt de NL inzet op de thema's WTO, digitale handel en inclusiviteit benadrukken.

Spreekpunten

[Algemeen]

- Open economies, international trade and investment improve our overall wellbeing in long run by increasing productivity through the efficiency-enhancing allocation of resources, deepening the financial system, promoting institution reform, and reducing prices for firms and consumers. Innovation and technology diffusion are key drivers of dynamic gains from international trade. The last wave of globalization resulted in more equality between nations.
- Key challenges for a significant number of states are income inequalities within nations, employment rates for disadvantaged groups, gender employment gap, redistribution of the tax and benefit system and support for active labor market policies.
- For the NL modernisation of the rules based system, digitization and inclusivity are main priorities in today's international trade debate.

[Handelsspanningen]

- We share the view of the WEF, based on its Strategic Brief, but are also worried the world is indeed shifting into a new paradigm of competing coalitions.
- They present a risk to global trade, investment and economic growth. Uncertainty already resulted in stagnation in world trade and a slowdown in economic activity in EU.
- WTO members should work together with great urgency to reduce current trade tensions and ensure trust and predictability for producers and consumers, as well as a level playing field.

5.4. Eventfiche Stewardship Board Meeting Trade & Investment

[Hervorming WTO]

- We need to improve the substantive rules of the WTO, where needed. This does not mean we should forget about the issues that were rightfully put on the agenda at Doha and the issues that are urgent to developing countries.
- Areas of work should include: industrial subsidies, state-owned enterprises, digital trade, and rules that could help us all reach the objectives we set out for ourselves when we agreed on the SDGs.
- As minister for aid and trade, I wholeheartedly see the importance of keeping development at the heart of the WTO. Nevertheless, discussion on Special and Differential treatment is pivotal for progress on many substantive issues.
- NL is an open economy, we see and feel the value of the multilateral trading system. In order to ensure that rules are indeed followed, binding dispute settlement is indispensable. Therefore, NL alarmed by the paralysis of the WTO's Appellate Body.
- One lesson learned from my career in diplomacy and international organizations: most things are ultimately negotiable, but requires a willingness to understand other negotiating parties.

[Ministeriële top van de WTO (MC12)]

- The Strategic Brief provides a couple of silver linings for the upcoming MC12.
- We also need to reach an agreement on fishery subsidies during MC12.
- Progress has been made, but more needs to be done to reach an agreement on the termination of fishing subsidies that contribute to illegal, unregulated and unreported fishing. This would be a positive outcome also with respect to our ambitions with regard to environment issues.
- We need to agree on common rules for e-commerce, if we are to fully reap its potential.

[Handel en Duurzaamheid]

- We should spur discussions within the WTO about how international trade rules can contribute to preventing climate change. Trade agreements can spur trade in environmental goods, innovation and diffusion of clean technologies.
- It is of utmost importance that trade leverages the climate regime and the implementation of the Paris Agreement because of enhanced urgency to take climate action.
- Especially where the political discussions on trade are shifting from tariffs and quota to

5.4. Eventfiche Stewardship Board Meeting Trade & Investment

the sustainability of trade, we should seek to align policy areas by further analyzing the trade and climate nexus, using existing trade rules and pushing for new initiatives. Some ideas for further discussion:

- Can we reinvigorate initiatives to stimulate trade in environmental goods? This approach fits well with the WTO's mandate to reduce trade barriers.
- Could the WTO provide a way to phase out fossil fuel subsidies that encourage wasteful consumption by imposing more specific trade disciplines?

Achtergrond

[NL positie multilaterisme]

- De centrale vraag is hoe het multilaterale systeem verantwoordelijker, effectiever en inclusiever kan worden.
- Als middelgroot land heeft NL belang bij duidelijke internationale afspraken en goed functionerende multilaterale organisaties om wereldwijde uitdagingen aan te pakken. Dit geldt onder meer op het gebied van financieel-economische stabiliteit en inclusiviteitsvraagstukken.
Door te investeren in multilaterale organisaties kunnen we resultaten behalen op de prioriteiten van het BHOS-beleid.

[Ministeriële top van de WTO (MC12)]

- Het is de verwachting dat MC12 een moeizame Conferentie wordt.
- Op enkele relatief specifieke dossiers kan een onderhandelingsresultaat worden gepresenteerd. Met name op terrein van visserijsubsidies, binnenlandse regulering van diensten en transparantie leiden de onderhandelingen mogelijk tot nieuwe afspraken bij MC12.
- De EU lanceert mogelijk met de VS en JAP bij MC12 een plurilateraal initiatief, met als doel strengere regels over de inzet van industriële subsidies. De lancering van dit initiatief zou een resultaat zijn van de trilaterale besprekingen tussen genoemde landen ten behoeve van een gelijk speelveld.
- NL dringt aan op het geven van opvolging aan de Buenos Aires declaration over handel en gender. Voorts draagt NL bij aan een initiatief van WTO-leden om in de slotverklaring de urgentie van coherentie tussen handels- en milieubeleid te reflecteren.

5.5 Gesprek met prof. Klaus Schwab

Gesprek R met Klaus Schwab op donderdag 23 januari 16.15-16.30,

Kantoor Klaus Schwab in het congrescentrum

Aanwezigen:

Zijde WEF:

- Klaus Schwab
- TBD

Zijde NL:

- Uzelf
- MP
- HMK

Opzet

Taal: Engels

Tijd/duur gesprek: 15 minuten

Locatie: Kantoor Klaus Schwab in het congrescentrum

Gesprek op verzoek van: Klaus Schwab

Vorig contactmoment incl. follow-up: En marge AVVN 2019

Doelstellingen/deliverables

- Waardering uitspreken voor nauwe, succesvolle samenwerking met het WEF gedurende het jaar op verschillende niveaus (bewindspersonen en ambtelijk). Positief uitspreken over het thema van het WEF dit jaar (multistakeholder approach) en de aandacht voor klimaatverandering.
- Dank uitspreken voor MENA stewardship dit jaar tijdens het WEF.

Spreekpunten MP

- It's a pleasure to meet you again and it's great to be in Davos. My government and I appreciate having the opportunity to be here. Congratulations to your organisation and thanks to your excellent staff.
- Thank you for inviting such a substantial NL delegation.
- This year – the 50th anniversary of the Forum – marks an impressive milestone. You once said that your childhood during World War II inspired you to build an organization that would make the world a better place. And so you did.
- Once again, the Annual Meeting will provide us with the opportunity to discuss a large variety of themes – varying from ecology to technology, and society to geopolitics. We

appreciate that sustainability and multistakeholder approaches will be a central theme. Especially in a further polarizing world.

- I believe that we need to enhance global governance, especially in these times of geopolitical reshuffling. The World Economic Forum has a valuable role to play. It's proven to be an incubator for many good ideas that are later taken on board by multilateral organisations. This reinforces the multilateral system, energising bodies like the EU and UN.
- At the same time we need to be responsive to all citizens and listen very carefully to their concerns about globalisation. But I'm convinced that the answer is not to withdraw from the international theatre but to step up our cooperation for the common good.
- Glad to see the involvement of academics. And many Dutch CEOs are here as well.

Spreekpunten R

- Apart from the annual meeting in Davos, I'd also like to express my appreciation for the work we do together during the rest of the year. For example, with the Centre for the Fourth Industrial Revolution, which I visited in March 2019. I am honoured to be a steward and I hope to continue our good relationship with the WEF.
- Very happy with the theme of WEF Davos this year. The multistakeholder approach, as this approach is essential to solving the problems without passports that we face nowadays.
- Lastly I am thankful for having been offered a MENA stewardship by the WEF this year. I am flattered for being invited as a representative from a non-MENA country. All in all I am looking forward to the WEF MENA meeting in Jordan in April this year.

Achtergrond

[Algemeen]

- MP, HMK en uzelf zijn uitgenodigd voor een gesprek met de heer Schwab.
- Dat is te danken aan de goede verhoudingen op politiek niveau en aan de sterke samenwerking op ambtelijk niveau door het jaar heen.

[Stewardship Trade & Investment]

- U bent een steward op het gebied van internationale handel. In die hoedanigheid zult u ook een *stewardship meeting* bijwonen.
- Trade & Investment doelen die op Davos 2019 zijn vastgesteld:
 - Bevorderen van een multistakeholder dialoog voor het accelereren van governance hervormingen op het gebied van trade and investment
 - Initiëren van dialoog en analyses inzake digital handel. Uitwisselen van best practice oplossingen, bieden van platform voor vrouwen en MKB, en onderzoeken van

5.5 Gesprek met prof. Klaus Schwab

mogelijkheden van vrije datastromen.

- Aantonen van verbeteringen in handelsfacilitatie via de Global Alliance for Trade Facilitation.
- Starten van pilot e-commerce en sustainable investment facilitation.
- Initiëren van breed gedragen dialoog over de toekomst van belastingen en concurrentie in toenemende digitale wereld.

[Thema WEF]

- De 50ste editie van het WEF staat in het teken van de *multistakeholder* samenwerking. Het WEF heeft zes prioriteiten vastgesteld voor WEF Davos 2020. Deze zijn: ecologie, economie, technologie, maatschappij, geopolitiek en industrie. Verder zal Europa een centraal thema zijn: Europa en de rol in de wereld, Europa's leiderschapsrol in de 4^e industriële revolutie en Europa's rol in de Green deal.

[Stewardship MENA Regio]

- Ook krijgt u dit jaar een nieuw *stewardship* op de MENA regio. Hiervoor woont u een *stewardship meeting* bij.
- U was co-chair bij de regionale meeting van de WEF in Jordanië in april 2019. Tijdens deze meeting stonden ontwikkelingen in de MENA-regio centraal.
- Dit jaar wordt u als steward wederom uitgenodigd voor het WEF MENA. De exacte datum is nog niet gecommuniceerd, waarschijnlijk vindt dit plaats in april.

[Producten van het WEF: Competitiveness Report]

- Het WEF maakt meerdere rapporten/indices; de bekendste is het Global Competitiveness Report. Dit rapport geeft een jaarlijkse beoordeling van de factoren die de productiviteit en de economische groei van een land op de lange termijn beïnvloeden.
- Volgens het Global Competitiveness Report van 2019 is Singapore (met een score van 84,8 van de 100) 's werelds meest competitieve economie; gevolgd door de VS, Hong Kong SAR, NL en Zwitserland.
- NL heeft zijn toppositie te danken aan het excellente onderwijsysteem, betrouwbare overheid en de blijvende focus op innovatie.